

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till växtskyddslag och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till växtskyddslag och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter (RP 11/2019 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Pirjo Tomperi, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Johanna Korpi, miljöministeriet
- forskare Jaana Laamanen, Naturresursinstitutet
- överinspektör Sari Haikola, Livsmedelsverket
- växtodlingsombudsman Mika Virtanen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- verkställande direktör Timo Taulavuori, Trädgårdsförbundet rf
- verksamhetsledare Jyrki Jalkanen, Handelsträdgårdsförbundet rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Finlands skogscentral
- Skogsindustrin rf
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en ny växtskyddslag. Genom lagen kompletteras de förordningar av Europaparlamentet och rådet som gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare samt offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den gällande lagen om skydd för växters sundhet föreslås bli upphävd.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter och deras uppgifter samt bestämmelser om straff för överträdelse av bestämmelserna. Som ett nytt administrativt

Betänkande JsUB 1/2019 rd

tvångsmedel föreslås en administrativ påföljdsavgift som gör det lättare att reagera på eventuella försummelser. Den föreslagna lagen innehåller också bestämmelser om vissa åtgärder för hantering av växtskyddsrisiker som inte omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, såsom förhindrande av spridning av skadegörare som inte förekommer permanent i Finland och som inte är reglerade i den förordningen och krav på makroorganismer för biologisk bekämpning eller pollinering.

EU-förordningar är som sådana tillämplig rätt i medlemsstaterna. Lagen kompletterar förordningarna och är inte en självständig och samlad lagstiftningshelhet, utan ska tillämpas parallellt med EU:s förordningar.

Med anledning av den föreslagna administrativa påföljdsavgiften föreslås det i propositionen dessutom en ändring i lagen om verkställighet av böter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 14 december 2019 samtidigt som Europeiska unionens förordning om skyddsåtgärder mot växtskadegörare och Europeiska unionens förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet börjar tillämpas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår en ny växtskyddslag som ska komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 (växtskyddsförordningen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 (förordningen om offentlig kontroll). Samtidigt upphävs den gällande lagen om skydd för växters sundhet (702/2003), genom vilken rådets direktiv 2000/29/EG (växtskyddsdirektivet) genomfördes. Direktivet upphävs i och med växtskyddsförordningen.

Syftet med propositionen är att utfärda lagbestämmelser som kompletterar EU-förordningarna, till exempel bestämmelser om behöriga myndigheter, vissa administrativa tvångsmedel, straff, ändringssökande och ersättningar. Lagen ska tillämpas parallellt med EU-förordningarna och det materiella innehållet i bestämmelserna om växtskydd följer direkt av växtskyddsförordningen. För att bevara nuläget är avsikten dock att utfärda nationella bestämmelser till den del tillämpningsområdet för växtskyddsförordningen inte hindrar det. Med anledning av den föreslagna administrativa påföljdsavgiften föreslås dessutom en ändring i lagen om verkställighet av böter.

Betalning av ersättningar för kostnader för utrotningsåtgärder på grund av beslut om bekämpning av skadegörare begränsades i Finland genom en lagändring som trädde i kraft 2014. Ersättningsystemet behöver ses över, men i den aktuella propositionen föreslås inga ändringar i bestämmelserna om ersättningar för växtskydd. Bestämmelserna förblir desamma som i den gällande lagen. Orsaken är att EU bereder en ny förordning (Single Market Programme) som kommer att innehålla bestämmelser om kommissionens stöd till medlemsstaterna på grund av kostnader för utrotning av vissa växtskadegörare. Ett annat argument är att det finns behov av att invänta följderna av att försäkringspremieskatten på försäkringar mot växtskadegörare slopas. Utskottet framhåller att ersättnings- eller försäkringssystemen måste bli ett incitament för aktörerna att till myndigheterna anmäla förekomster av växtskadegörare som måste åtgärdas.

Betänkande JsUB 1/2019 rd

Enligt 26 § i den nya växtskyddslagen får Livsmedelsverket behörighet att påföra en påföljdsavgift i administrativt förfarande. Påföljdsavgiften ska tillämpas på försummelser som är enkla att bevisa och inte kräver utredningsmässiga åtgärder. Enligt propositionsmotiven är påföljdsavgiften enligt Livsmedelsverkets bedömning avsedd att användas bara i undantagsfall. I första hand ska brister och överträdelse åtgärdas genom rättelseuppmaningar till aktörerna. Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepat, står det i 26 § 2 mom. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet (300 euro), om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepat, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Utskottet ser det som ytterst angeläget att kraven på proportionalitet och ändamålsenlighet i förvaltningen beaktas i påföljdsbesluten.

Vid utfrågningen av sakkunniga väcktes frågan om överlappningar mellan strafflagen och den föreslagna lagens bestämmelser om administrativ påföljdsavgift för fysiska personer. En administrativ påföljdsavgift ska enligt lagförslaget endast kunna påföras av Livsmedelsverket. Däremot ska NTM-centralerna och Tullen inte ha befogenheter av det slaget. För att garantera en samordnad tillämpningspraxis ska de 15 NTM-centralerna inte kunna påföra påföljdsavgifter. Som sagt ska avgifter kunna påföras enbart för försummelser som är enkla att bevisa och inte kräver utredningsmässiga åtgärder. Växtskyddslagens 26 § 4 mom. föreskriver att påföljdsavgift heller inte får påföras om det har förflutit mer än sex månader sedan gärningen begicks. Enligt propositionen handlar det om mindre förseelser och försummelser än straffrättsliga överträdelse. Befogenheten att påföra påföljdsavgift ska endast tillkomma Livsmedelsverket. Utskottet anser följaktligen att det enligt inkommen utredning inte finns något hinder för att föreskriva om administrativ påföljdsavgift i växtskyddslagen.

Användningen av makroorganismer i biologisk bekämpning kan förbjudas om organismerna utgör en växtskyddsrisik. Utskottet ser det som motiverat att utreda om det på motsvarande sätt behövs beredskap för situationer där användningen av makroorganismer hotar naturens mångfald.

Utskottet anser att det finns behov av att bevaka och utvärdera hur lagstiftningen fungerar och att utskottet bör få en utredning över resultaten senast 2021. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (Utskottets förslag till uttalande).

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 11/2019 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Betänkande JsUB 1/2019 rd

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen följer och utvärderar hur lagstiftningen fungerar samt lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning i ärendet före utgången av 2021.

Helsingfors 22.10.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Heikki Autto saml
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Piritta Rantanen sd.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.